

Jan Otčenášek (1924 - 1979): *Romeo, Julie a tma* (1958)

I. Beletristický text:

A. Literární druh a žánr, literárněhistorický kontext, umělecký směr / tvůrčí skupina, údaje o autorovi ve vztahu k dílu;

B. 1. Doba a místo (děje);

2. Kompozice;

3. Hlavní postavy a jejich charakteristika;

4. Námět, témata, hlavní motivy;

C. Jazykové zvláštnosti a kulturní souvislosti;

Jednoho dne skončily v oktávě B maturitní písemky...

Podíval se na hodiny na Novoměstské věži.

Času dost!

Zamířil do parku, odhodlávaje se v klidném soustředění vyšlukovat večerní cigaretu.

A tam se potkali. (...)

Ulice a druhá a ještě jedna, není to daleko, jen tato a pak zatočit za roh, hned tam budeme. Jdou temnými stržemi těsně podél domovních vrat, on ji pravičkou drží kolem ramenou, v levé pohupuje kufříkem a ona se nebrání, jde poslušně. Lamy na stožárech spouštějí na zem modravý kužílek slabého světla a okna jsou slepá tmou. Vede ji známými ulicemi, kudy by mohl utíkat i se zavázanýma očima; tisíckrát je prošel sám a teď mu jde po boku malá, mlčící dívka. Občas je mine temná postava chodce, po dlažbě se přežene automobil, přehřící tramvaj, se skřípavým ječením přibrzdí u před stanicí.

Nad střechami se třesou čisté hvězdy.

Tady! Teď tiše za mnou! těžkým klíčem otevřel domovní vrata, vedl ji za ruku po temném schodišti do prvního patra, menší klíč cvakne v zámku a tma nevětraného pokojíku jim dýchne do tváře pachem tabáku a plísně.

Dveře z chodby přibouchnou dívce za patami. Snad nás nikdo neviděl, uvažuje chlapec. Snad! Nerozsvěcovat! Potmě došel k oknu a na okamžik vpustil dovnitř čerstvý vzduch. Pak zavřel okenice a spustil voskovaný zatemňovací papír. Všiml si letmo, že je po levém okraji trochu natržen, slabě jím prosvítalo. Bude nutno jej rychle spravit, zauvažoval už po bůhvíkolikáté. Nahmatal tlačítko stolní lampy, stiskl.

Slabá žárovka zaplavila komůrku mdlým přísvitem.

Obrátil se na svou návštěvnici. Postávala dosud nehybně u dveří vedle svého kufříku, těkala oslepenýma očima po čtyřech holých stěnách a byla nesvá. Kde to jsem? ptaly se temné oči. Kdo jsi ty? Proč jsi mě sem zavedl? Co ode mne chceš? Porozuměl jim.

„Udělejte si pohodlí. Teď tu budete bydlet.“

A když si s pobízivou samozřejmostí sedl na vrzající židličku, až se pod ním zakolébala, a klukovsky se usmál, osmělila se také. Usedla na samý kraj pohovky tak trochu bázlivě, jako by ještě nevěřila v její hmotnost, a pak si oddychla. Rozhlédla se a zvědavě vyzkoušela proleželá pera. Vzhledla s krotkým úsměvem.

„Je tu docela hezky.“

„Moc ne. Ale tady budete v bezpečí. Nikdo sem nepřijde. Já se jmenuji Pavel.“

„A já Ester.“

„To je zvláštní jméno.“

„Táta míval občas divné nápady. Nelíbí se vám?“

„To jsem neřekl. Je jen nezvyklé. Nic víc.“

Vstal, vykročil po podlaze, promýšleje s čelem směšně nakrčeným nahlas všechno nezbytné. Tady je vlněná pokrývka, nosím ji na výlety, ještě je cítit senem, tady je hrnek, skříň, ramínko na šaty, ani jsem o něm nevěděl, tyto dveře vedou do dílny, ve dne tam nikdy nechodíte. A zavírejte dveře zevnitř na klíč. A buďte tu ve dne zticha, vedle pracují, ano? Umývadlo a klozet jsou hned za dveřmi, ráno a v noci ... a nevycházejte za žádnou cenu na chodbu. A rádio nepouštět. Slibujete? A pamatujte na zatemnění, než rozsvítíte, je sem vidět z pavlače, ostatní zařídím sám. A také ... A ještě abych nezapomněl ...

Nakonec si připadal trochu směšný. Posadil se zadýchaně proti ní a prohlížel si ji. Teprve teď na světle si povšiml, že je vlastně hezká. Tvář pod temnými vlasy byla neskutečně bledá, postrádala souměru, ale drobné nesoulady jí jen zvýrazňovaly. Nerušily. Oči, z nichž hleděla tuhově černá noc, svítily pod oblouky hustého obočí, spojeného řídkými chloupky nad nosem, temnou září. Plaché a dojemné, plné dětského údivu, byly krásné. Sklouzl pohledem po obrysu malých prsů pod bílou blůzou se žlutou hvězdou. Rychle uhnul očima. Točila se mu slabě hlava. Nikdy, ani později, nerozeznal, čím voní. Mýdlo, levná voňavka, vlasy, vůně podpaží.

Pozdvihl oči a povzbudivě se na ni usmál.

„Ještě se tolik bojíte?“

„Už ne. Už vůbec ne.“

Potřásla hlavou, a když si povšimla jeho pohledu, sklopila tvář a trochu se zachmuřila. Vstal a podíval se na hodinky. Půl jedenácté, proboha, musím vypadnout. Je už pozdě.

„Přijdete?“ optala se tiše.

Hleděla mu upřeně do tváře.

Stál nad ní, vychutnával si svou mužskou převahu až do dna. Bylo mu dobře a žádnou starost si v té chvíli nepřipouštěl.

Pohládl jí rukou po vlasech a byl rád, že neuhnula.

II. Nebeletristický text:

A. Funkční styl, obsah, účel, vztah k prvnímu textu;

B. Jazykové apod. zvláštnosti.

Gilles Perrault (1931): Tajemství Dne D (1964)

Canaris je neustále v první linii nelítostného boje. (...) Nervové vypětí zbělilo jeho vlasy, vyrylo vrásky v laskavém obličejí, ztlumilo jeho hlas. Až do roku 1942 je jeho protivníkem „anděl zla“ Reinhard Heydrich, kterého Hitler nazývá „muž se železným srdcem“. Uhrančivá osobnost! Nej mimořádnější ze všech, které vydalo nacistické Německo. Krásný jako nordický bůh, slučuje v sobě všechny schopnosti i všechny neřesti: virtuózní houslista, neukojitelný po stránce sexuální, vynikající šermíř, jezdec, námořník a dokonalý pilot, vrah a mučitel, vyniká ve všem, čeho se chopí. Mezi dvěma konferencemi, na nichž plánuje deportace a genocidy, skočí do messerschmidtu a přes Hitlerův zákaz se zúčastní náletu na Anglii. Tato pravá ruka imbecilního Himmlera je podle Schellenbergových slov „tajným čepem, kolem něhož se otáčí nacistický režim“. Užívá své strašné moci s krutostí, již lze označit za dokonalou, protože Heydrich nikdy nepocítí žádný lidský ohled ani výčitky svědomí. Nádherná a nenáviděná šelma! Nacistická džungle jich má ještě několik, ale Heydrich se vyznačuje jednou pozoruhodnou vlastností: všichni, kdo se k němu přiblížili, dosvědčují, že v nich vzbuzoval fyzickou hrůzu – „heydrichovský komplex“, jak říkal Schellenberg, který v tom nebyl výjimkou.